

juos. Floody'is buvo vienas iš jų. Taip pat ir George'as Harshas (vis dar su pižama). Fanshawe'as – trečias. Iš viso jų buvo devyniolika, įskaitant ir Bobą Tucką, porą kasėjų ir barzdočių Jimą Tyrie'į, kuris porą pastarųjų svarbių savaičių sugebėjo nuvilioti Adolfa.

Broilis nuvarė juos tiesiai į 104-ąjį, o Floody'is, Harshas ir Fanshawe'as kelias bjaurias akimirkas svarstė, gal jie aptiko „Hari“. Jie neaptiko, bet dvi valandas juos apieškojo, o tada, nedavę progos grįžti į savo kambarius ir pasiimti daiktų, išvarė pro vartus į stovyklą Belarijoje už aštuonių kilometrų.

Gumakaklis grupę pasirinko stulbinamai. Trys pagrindiniai vyrai dingo be jokio įspėjimo pačiu svarbiausiu momentu! Niekas nežinojo, kaip jie pasirinko devyniolika žmonių. Kai kurie iš jų buvo visiškai nepavojingi, niekuo nesusię su „Organizacija X“, o maždaug trečdalis iš jų – gana svarbūs darbininkai. Stebėtina, jog jie nepasiėmė ir Bushellio, bet, regis, šalutinė jo veikla tikrai įtikino Gumakaklį, kad šis pasitaisė. (Walteris vėliau atskleidė, kad „šešakai“ peržiūrėjo visas asmenų nuotraukas ir išrinko tuos, kurie galėtų planuoti pabėgimą. Kodėl juos įtarė, niekada nesužinojome.)

Floody'is, Harshas ir Fanshawe'as išgabenami virė pykčiu. Jie prie tunelio plušo beveik metus ir buvo įsitikinę, kad jiems pasiseks ištrūkti, o dabar šitai... prieš pat sėkmę.

Vėliau jie pasijuto visiškai kitaip!

Smogikas kitą dieną perėmė vyriausiojo tunelio inžinieriaus pareigas, o Gumakakliui išvykus, jie kasė kaip pašėlę. Dabar kiekvienoje pamainoje dirbo po aštuonis žmones: du – kasėsi tolyn, du – „Lesterio aikštėje“, du – „Pikadiilyje“, o šachtoje – ramsčių pjovėjas ir pumpuotojas. Ausylas Shagas Reesas patyrė šoką staiga virš galvos išgirdęs

dundesį. Jis susigūžė pamanęs, kad įgrius visas stogas. Dundesys nutolo, ir jis suvokė, kad viršuje pravažiavo sunkus vežimas. Jie buvo po keliu.

Paskutinėje atkarpoje beveik nebuvo griūčių. Gumakakliui išvykus, viskas ėjosi sklandžiai, o po teatro vis dar buvo daugybė vietos smėliui berti. Per devynias dienas vyrai iškasė beveik trisdešimt metrų. Gumakaklis turėjo grįžti po penkių dienų. Dešimtą dieną jie iškasė paskutinį trijų metrų ilgio laikinąjį postą. Smogikas važinėjosi vežimėliu pirmyn atgal, tiesė ilgą virvę ir tikrino matmenis. „Haris“ nuo šachtos iki galo tęsėsi 106 metrus.

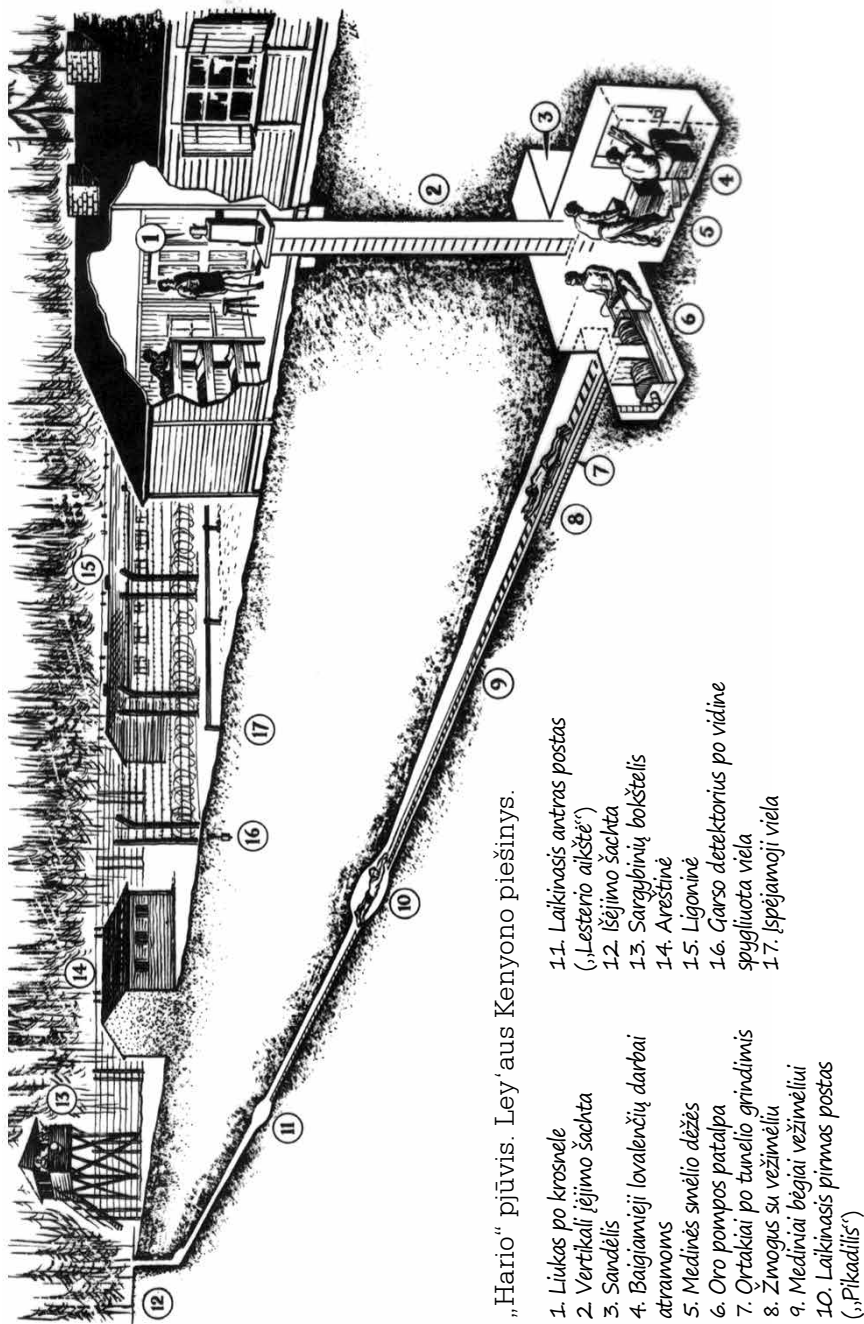
Matininkai sakė, kad iki pamiškės yra 102 metrai. Smogikas išlindo iš liuko tą vakarą jausdamasis, kad viskas netikra. Atrodė neįmanoma, kad jie iš tiesų yra tarp medžių, kaip planavo beveik prieš metus.

– Už tvoros reljefas žemėja, – pasakė jis Rogeriui. – Jei matematiniai skaičiavimai teisingi, mums į viršų reikia kastis tik maždaug septynis metrus. Atmetus nenumatytus reikalus, garantuoju, kad užbaigsim prieš grįžtant Gumakakliui.

Smogikas jau apačioje buvo susikrovęs išėjimo šachtos atramas. Travisas segmentus gamino savaitę. Tai turėjo būti tvirtas rėmas aplink keturias atramas.

Kasti buvo sudėtinga ir pavojinga. Smėlis vis birdavo. Kai Smogikas įstatė rėmo segmentus, pusę jų uždengė stogu, kad sumažėtų griūčių, ir atvirojoje pusėje išgremžė smėlį. Tada stogą perkėlė į kitą pusę. Pritaisė kopėčias ant segmentų kasdamiesi viršun ir ant jų stovėjo dirbdami. Tai buvo alinantis darbas.

Keturioliktą dieną prieš pat rikiuotę Smogikas pasiekė pušies šaknis ir apskaičiavo, kad jam liko kasti vos metrą.

Jis sumanė sustoti likus maždaug pusmetriui iki paviršiaus ir tvirtai uždengti stogą. Pusmetris žemės apsaugos nuo duslaus garso, jei kas nors ir praeis viršumi. Norint pabėgti, jiems tereikės nuimti stogą ir prasibrauti pro pusmetrį dirvos per porą minučių. Ji galės nukristi į šachtos dugną ir ten likti.

Smogikas atėjo į rikiuotę ir pasakė Johnny'ui Bullui, kuris dirbo vakarinėje pamainoje:

– Pažiūrėk, kiek toli gali nusikasti. Manau, turėtum sugebėti įstatyti dar du rėmus ir taip palikti.

Bullas po rikiuotės dingio tunelyje. Grįžo po dvidešimt minučių drebėdamas iš susijaudinimo.

– Ten tik penkiolika centimetrų žemės, – tarė. – Ačiū Dievui, kad pirmiausia patikrinau. Būčiau prasikasęs kiaurai.

Bullas į smėlį įsmeigė metalinį smaigą, o po penkiolikos centimetrų nebebuvo jokio pasipriešinimo. Jis grįžo ir uždėjo tvirtą stogą, virš jo kuo smarkiau supresavo smėlį, kad būtų tvirtas, jei kas nors ant jo užliptų.

Be penkiolikos dešimtą jie visi išlindo pro liuką, vis dar jausdamiesi nerealiai, nesugebėdami patikėti, kad tai paskutinė pamaina, ir „Haris“ baigtas. Jie užkėlė į viršų visas nepanaudotas lovalentes, likusius kastuvus ir net smėlio dėžes nuo vežimėlių. Jas arba sudegino, arba sukišo į „Diką“. Daugiau jų nereikės. Tuo irgi buvo sunku patikėti. Langfordas labai atsargiai po liuku sukišo antklodes, kad slopintų garsą, ir jį nuleido.

– Ką gi, štai ir viskas, tu senas niekše, – pasakė jis patenkintas. – Kitą kartą, kai atsiversi, galėsi mums padėti. – O atsitokėjęs pridūrė Smogikui: – Žinai, tikrai ne per anksti.

Ir kampe švelniai prispaudė koją. Susiūbavusi plokštė tyliai trakstelėjo.

– Iškrypusi kaip prakeiktas Hitleris, – tarė Langfordas. – Dabar tai jau nesvarbu.

Kitą pusvalandį jis cementavo kampus ir visiškai juos užlipino, kaip darė jau du kartus. Prieš eidamas miegoti išplovė grindis. (Paskui jis plovė grindis kiekvieną dieną, pildamas ant jų vandenį. Tai nebuvo fanatiškas švaros poreikis. Nuo vandens lentos pabrinkdavo ir užpildydavo paskutines tarpelių žymes aplink liuko kampus.)

Smogikas nuėjo pas Rogerį pasakyti, kad viskas baigta. Rogeris dabar nuo liuko laikėsi kuo toliau ne todėl, kad taip norėjo, bet dėl Gumakaklio kratos. Jis žinojo, kad greičiausiai vis dar yra įtariamas, ir Massey'is bei Wingsas primygtinai jam siūlė nerizikuoti. Jis tą vakarą repetavo profesoriaus Higinso vaidmenį. Drauge su Smogiku jie tyliai pasėdėjo kelias minutes ne tiek kalbėdami, kiek mėgaudamiesi pakilia nuotaika, ir Smogikas nužingsniavo miegoti vis dar mėgindamas save įtikinti, kad tai tikrovė, o ne prasimanymas.

Gumakaklis ryte atsirado stovykloje. Laiko veltui nešvaistė. Iškart po pietų „šeškų“ ir sargybinių būrys įbėgo pro vartus ir greita žingine nuėjo tiesiai į 104-ąjį. Gumakaklis nulėkė koridoriu varstydamas duris, kad galėtų pamatyti viską, kas vyksta, kol jie dar nespėjo prisidengti. Visus išvarė laukan, ir „šeškai“ baraką kratė keturias valandas. Tai buvo blogiausios mūsų patirtos keturios valandos, ir, ak, kaip mums palengvėjo, kai Gumakaklis vėl išėjo pasipūtęs kaip visada.

– Nėra čia kuo didžiuotis, – Rogeris tą vakarą įspėjo bibliotekoje. – Akivaizdu, kad Gumakaklis įsikėlė į galvą, kad kažkas slypi 104-ajame, ir mes tikriausiai kitą kartą neišsikusim. Nemanau, kad galim rizikuoti kitą kartą.

– Na, bet dabar mes pabėgti negalim, – kažkas pratarė. – Tik ne sniegu.

– Po velnių, mes tikrai galim, jei prireiks, – Bushellis tą vakarą kalbėjo šiurkščiai.

– Vargšai „pėstininkai“ šansų turės nedaug, – pasakė Marshallas.

– Johnny'i, jie vis tiek turi nedaug šansų, – pastebėjo Rogeris. – Žinai kuo puikiausiai, kaip ir aš, kad beveik visi bus pagauti. Mes negalim prarasti „Hario“ vien dėl to, kad sąlygos sunkios. Jis skirtas ne tik tam, kad žmonės grįžtų namo, bet ir sunervinti vokiečiams, kad jie išsiųstų pajėgas mūsų ieškoti.

Rogeris pagalvojo beveik apie viską. Kaip ir sakė, pabėgimo naktį jis norėjo keturių dalykų: 1) kad nešviestų mėnulis, 2) kad pūstų vėjas ir slopintų garsus, 3) pakenčiamo oro ir 4) kad nebūtų Rudžio 104-ajame. Jis buvo numatęs tris dienas: kovo 23-ąją, 24-ąją ir 25-ąją. Per artimiausias penkias savaites tai turėjo būti tamsiausios naktys be mėnulio. 25-ąją jis atmetė beveik iškart.

– Tai šeštadienio naktis, – tarė jis. – Vadinas, dauguma traukinių važinės sekmadieniniu grafiku.

Jie aptarinėjo daugiau nei dvi valandas ir nerado jokio konkretaus sprendimo. Smogikas ir Langfordas palaikė Rogerį dėl kuo skubesnio pabėgimo. Jie nemanė, kad liukas atlaikys dar vieną kartą.

– Pagalvokim apie 23-ąją arba 24-ąją, – pasakė Rogeris. – Pasižiūrėsim, koks bus oras.

Jis apskaičiavo, kad tuneliu tą naktį gali pabėgti daugiausia 220 žmonių. Ne visiems „Organizacijos X“ žmonėms buvo smagu. Maždaug šeši šimtai mūsų žmonių prisidėjo prie projekto įvairiuose skyriuose.

Rogeris kartu su komitetu išrinko septyniasdešimt žmonių iš tų, kurie dirbo labiausiai, ypač kalbančių vokiškai,